

Recensie: 'De ongetemde man' van John Eldredge

Oorspr. titel: "Braveheart versus Mister Rogers: John Eldredge's Walk on the Wild Side"
<http://www.deceptioninthechurch.com/>, 2004

Alle Schriftaanhalingen komen uit de Statenvertaling (1977 of HSV)
Vertaling, plaatjes en voetnoten door M.V. - Update 22-1-2014

Hiernaast twee werken van John Eldredge, uitgegeven in het Nederlands.

Het rechtse boek wordt in onderhavig artikel gerecenseerd.

Het linkse boek "Echte mannen" wordt gepromoot door "De vierde Muskietier", een aberrante mannenbeweging, opgericht door Henk Stoorvogel en bedacht door zijn vrouw Ruth:

<https://www.de4emusketier.nl/webshop/boeken>.
<https://www.de4emusketier.nl/home/ontstaan/4-ontstaan>.

Het boek *Wild at Heart* - NL: *De ongetemde man*, uitg. Gideon - van John Eldredge is en blijft een van de evangelische topbestsellers. Sinds de eerste publicatie¹ ervan in 2001 werden er meer dan een miljoen van verkocht. In 2003 noteerde de Christian Booksellers Association dit boek als derde in de top-50 boeken, en nummer één in de categorie "christelijke levenswijze". Het boek heeft overal veel aantrek en wordt dan ook prominent uitgesteld in de meeste christelijke boekhandels; een snelle Google-test toont aan dat *Wild at Heart* een hulpbron is in de meeste evangelische denominaties en onafhankelijke kerken. Een *Wild at Heart* handleiding en videoserie behoren tot het basismateriaal van veel mannelijke bedienaars; kleine groepen in het hele land kregen recent een andere naam: Imago-Dei Fellowships (Beeld-van-God broederschappen).

Eldredge, opgegroeid in een gezin waarin vader alcoholist was, vond na zijn bekering werk bij Focus on the Family (dat vandaag *Wild at Heart* verkoopt en promoot). Hij zocht Larry Crabb op, een welbekend christenpsycholoog, die hem doorverwees naar een andere counselor met de naam Brent Curtis. Eldredge en Curtis koesterden beiden veel liefde voor de wilde natuur en het buitenleven, maar in 1988 stierf Curtis toen hij in een afgrond van 25m viel. Na Curtis' dood studeerde Eldredge, samen met Larry Crabb en anderen, en behaalde een graad in counseling. Hij begon een counselingbediening in zijn huis, schreef een aantal boeken, en stichtte een hoofdkwartier met de naam "Ransomed Hearts" (Verloste harten). Vanaf toen werden zijn boeken en video's gepromoot en leidt hij seminars en retraites in de wilde natuur voor mannen.

Met dit in gedachten werpen we een blik op *Wild at Heart*. De fundamentele twistappel hier is dat God de mens met een "wild heart" (ongetemd hart) schiep, en God deed dit omdat God Zelf ongetemd van hart is. Een centraal idee in Eldredges boodschap is dat elke man moet hebben: "een strijd te vechten, een schoonheid te bevrijden en een avontuur te leven. Zo draagt hij het beeld van God". Eldredge neemt de held van *Braveheart*², William Wallace, als een voorbeeld van een echte man, dit in contrast met wijlen Mister Rogers, de zachte kinder-TV persoonlijkheid, als voorbeeld van een zwakke, bescheiden christelijke man.

¹ *Wild at Heart*. John Eldredge: Thomas Nelson Publishers, 2001.

² *Braveheart* is een Amerikaanse historische actie/drama-film uit 1995 van Mel Gibson.

Eldredge beweert dat indien christelijke mannen willen veranderen van meelijwekkende groep “nette jongens” naar mannen die gevormd zijn naar het beeld van God (*imago Dei*), zij dan hun valse vooronderstellingen over Gods karakter moeten herbekijken om hun ware God-gegeven mannelijke identiteit als “wild hearts” (ongetemde harten) terug te vinden. De boodschap van Eldredge is doordrenkt met zijn wilde-natuur-ervaringen, vermengd met geselecteerde ideeën, verzameld uit allerlei bronnen, inbegrepen de neo-paganistische aanbiedingen van verscheidene seculiere mannenbeweging-schrijvers en -films (in het bijzonder *Legends of the Fall*, *Braveheart*, *Gladiator*). Hij combineert dit met losjes geïnterpreteerde bijbelpassages en evangelicale “christianese”.

“Eldredge citeert uit Jesaja 63, waar God met bloed besprenkelde kleren draagt wegens het treden van de wijnpers. Dan schrijft hij: ‘Braveheart, dit is een woeste, ongetemde en hartstochtelijke gast uit één stuk. Zo heb ik nooit Mister Rogers horen spreken. Denk hier over na, ik heb ook nooit in de kerk iemand op die manier horen spreken. Maar dit is de God van hemel en aarde’.¹

Eldredge haalt de “nice guy” (nette jongen) naar beneden en bespot hem die een vaste baan heeft. Hij laat blijken dat een man die geen rotswanden beklimt, geen stroomversnellingen afvaart, of op elanden jaagt, volgens zijn vals zelfbeeld leeft en niet naar zijn verlore, ware en ongetemde ik. Het is fijn dat Eldredge en zijn kompanen hun levensvervulling hebben gevonden in de wilde natuur, maar Eldredge extrapoleert vanuit zijn eigen openluchtervaringen méér dan hij zou moeten doen bij het ontwikkelen van zijn twistappel dat God een wilde, onvoorspelbare, risico’s nemende godheid is en dat de mens naar Zijn beeld is gemaakt om hetzelfde te doen.

Eldredge steunt zwaar op verhalen, dikwijls betrokken van films, om zijn boodschap te illustreren. Deze techniek bewerkt een sterke gemeenschappelijke band met zijn lezers, maar de vraag is hoe deze verhalen aangewend worden. In het eerste hoofdstuk van zijn boek gebruikt Eldredge de film *Legends of the Fall* om zijn thema te illustreren dat mannen hun ware en ongetemde ik moeten terugvinden.

“In de film speelt Brad Pitt Tristan, de ‘wild man’ wiens onsterfelijkheid, crimineel gedrag en zelfzucht leidt tot de dood van verscheidene karakters in de film - zijn eigen vrouw inbegrepen - als gevolg van zijn clandestiene operaties. Hij is een goddeloos man bij wie het ronddwalen in inheems-Amerikaans spiritisme de enige betrokkenheid is bij geestelijke zaken. De twee andere broers zijn Alfred ... en Samuel ... Beiden trachten fatsoenlijk en eerbaar te leven. Samuel echter is gestorven in Wereldoorlog I en Alfred wordt een verantwoordelijk zakenman en is kandidaat voor het Congres.

Aan het eind van de film, trekt Tristan de wildernis in en laat zijn kind over aan de zorg van zijn vader en zijn broers. Hij wordt uiteindelijk doodgebeten door een grizzlybeer, en de Indiaanse verteller in de film juicht dit tragisch en zinloos einde toe als een ‘goede dood’. Tristan heeft niets anders dan vernieling nagelaten aan allen die naast hem leefden - maar Eldredge ziet hem als een heroïsch karakter en beweert dat de meeste christelijke mannen echt zoals Tristan zouden willen zijn.

Volgens Eldredge: ‘Ik moet nog een man tegenkomen die wil zijn zoals Alfred of Samuel. Ik moet nog een vrouw tegenkomen die een van dezen wenst te trouwen’. Tristan, zegt Eldredge, ‘is ongetemd van hart’. Als wat Eldredge zegt waar is, is dat een droevig commentaar op de geestelijke staat van hen die beweren christenen te zijn. Tristan was zeker ‘wild at heart’, maar een gepaster omschrijving van Tristan zou zijn: heidens, onbeschaafd, primitief, zelfzuchtig, rebels en barbaars. Is dit een gepast rolmodel voor een christelijke man?”²

Voordat we Eldredges thesis en theologie verder verkennen, is het interessant te noteren dat een focus op een oorspronkelijk, mannelijk christendom geen nieuw idee is. In het Victoriaanse tijdperk promoveerde een concept met de naam “Gespierd Christendom” mannelijkheid onder christelijke mannen (terwijl de traditionele moraliteit als vrouwelijk werd beschouwd). Veeleer dan betrokken uit de Schrift was het Gespierd Christendom betrokken van Plato’s concept van *thumos* - de oorspronkelijke en deugdzaam mannelijke kracht, geassocieerd met oorlogszuchtige, agressieve houdingen en gedragingen. Bij de overgang naar de 20ste eeuw was in het bijzonder het Britse rijk, doordrenkt van Gespierd Christendom, maar het kwijnende weg naarmate haar leegheid werd blootgelegd tijdens de naweën van Wereldoorlog I.

“Al te veel Engelssprekende christenen hebben **een heldere voorstelling van het Evangelie opgeofferd op het altaar van de mannelijkheid** en wat verondersteld werd een ‘mannelijke man’ te zijn. Wij betalen er vandaag nog steeds de prijs voor.

Een eeuw geleden syncretiseerden³ de voorstanders van Gespied Christendom met de Victoriase cultuur en de Platonische gedachte, maar dat resulteerde in een geestelijk faillissement. Vandaag syncretiseert John Eldredge Christendom met de culturele en occulte/New Age gedachte en het resultaat is hetzelfde”.³ (*mijn benadrukking*).

Herinner u dat maar weinig “nieuwe en radicale” ideeën echt nieuw zijn. Sommige oude ideeën worden heringepakt en gerecycleerd.

De visie van Eldredge vertoont scheuren. Laten we wat licht werpen op de twee belangrijkste scheuren in *Wild at Heart* of *De ongetemde man*: 1. Eldredges niet-christelijke bronnen en 2. zijn herdefinitie van bijbelse categorieën.

1. NEW AGE/HEIDENSE BRONNEN

Veel van wat Eldredge in *Wild at Heart* presenteert is geïmporteerd uit niet-bijbelse bronnen, in het bijzonder neo-paganistische schrijvers en de seculiere/New Age mannenbeweging. Hij citeert deze schrijvers zonder te verwijzen naar hun neo-paganistische wereldbeschouwingen. Uit Eldredges boeken zal de nietsvermoedende lezer nooit leren dat deze niet-christelijke schrijvers vasthouden aan wereldbeschouwingen die het Christendom tegenstaan. Dit is op zijn minst gezegd onverantwoordelijk gedrag. Bepaalde schriftplaatsen uit hun context halen en ze als wikkel gebruiken rond seculiere/heidense ideeën zal deze ideeën niet “christianiseren” - het verdraait Gods Woord en laat de mensen achter met verstoorde beelden van God en van zichzelf.

Eldredge heeft zijn wild-heart paradigma gebouwd op de werken van Jungianen zoals Robert Bly, Sam Keen, Brennan Manning, en andere New Agers. Robert Bly die welbekend is met zijn boek *Iron John* (een bestseller, 1990), die omschreven kan worden als Freudiaan/Jungiaan en neo-paganist, was erg populair in de snel groeiende seculiere mannenbeweging van de jaren (19)80. Volgens Bly worden hedendaagse mannen onder druk gezet om “nice guys” (nette jongens) te zijn en hebben zij de oude macho-versie van mannelijkheid in de steek gelaten. Bly’s geschriften, die graag door Eldredge geciteerd worden, bevinden zich nabij het centrum, zo niet in het centrum van Eldredges kijk op wat het betekent een echte man te zijn met een ongetemd hart.

Sam Keen is een Jungiaan (heeft hij zelf bekend): een volgeling van de leringen van de occulte psycholoog Carl Jung die actief de geestenwereld heeft verkend en veel van zijn inzichten toeschreef aan zijn geest-gids (“spirit-guide”), Filemon. Ook naar Keen, de auteur van *Fire in the Belly: On Being a Man* (1991), wordt bij voorkeur verwezen. Keen spoort mannen aan om onstuimig (“fierce”) te zijn; Eldredge spoort hen aan om ongetemd (“wild”) te zijn.

Naast Bly en Keen citeert Eldredge ook Brennan Manning als een betrouwbare bron. Manning is de auteur van *Ragamuffin Gospel* (1990, 2000, 2005), gepubliceerd door de evangelische Multnomah Press. Manning is een voormalig Franciscans monnik die vandaag door Spiritual Counterfeits Project (SCP) betiteld wordt als “de nieuwe monnik van het mystieke protestantisme”. SCP is een discernment-bediening, geleid door Tal Brooke, voorheen een New Age paganistisch praktiseerder maar nu bekeerd tot Jezus Christus.

“... John Caddock verklaarde de ketterse en heidense wortels van Mannings religieuze overtuigingen in de lente van de 1998-uitgave van het *SCP Journal*. Volgens Caddock is Mannings bewering van intimiteit met God een mengeling van oosters mysticisme, psychologie, New Age theologie, bevrijdingstheologie, katholicisme en protestantisme.^{4a}

Caddock detailleert één van Mannings technieken voor het bereiken van intimiteit met God. Dit wordt centreren gebod genoemd, en het is een techniek die Manning leerde van de Trappistenmonniken Thomas Keating en Basil Pennington. Dit houdt de zen-boeddhistische technieken in van het leegmaken van de geest als een manier om een veronderstelde intimiteit met God te bereiken.

³ Syncretiseren: laten vergroeien (Van Dale).

Bovendien leert Manning een nieuwe buitenbijbelse leer met de naam 'valse ik' versus 'ware ik', wat hij klaarblijkelijk geheel of gedeeltelijk ontleende van Basil Penningtons boek *True Self/False Self: -Unmasking the Spirit Within*. Ook Manning citeert bij voorkeur uit Carl Jung... John Eldredge besteedt veel tijd aan het bespreken van deze 'valse ik' en 'ware ik'. Het komt voort, zegt Eldredge, uit de 'wond' die elk van ons ontvangt van zijn vader of door de verdrukkingen van het leven. Volgens Eldredge is elke man gewond en heeft zich een 'valse ik' gecreëerd die direct gerelateerd is aan het soort verwonding die hij ontving. Het is zijn doel mannen te helpen zich vrij te maken van hun 'valse ik' en hun 'ware ik' te ontdekken".⁴

Terug in 1991 zei Jackie Alnor dat Brennan Manning zichzelf in opspraak bracht wegens de vulgareiten die hij bezigt in zijn boek *Ragamuffin Gospel*. Zij citeert Mannings woorden op pagina 137 van dat boek: "Ik ga voor de Heer staan. En hij fluistert: 'Jij ondankbare drol'" ("ungrateful turd"). Zij citeert ook pagina 46 en stelt zich dan de retorische vraag: "Sticht het het Lichaam van Christus om een gedetailleerd verslag te lezen over hoe de auteur leerde te masturberen?"⁵

Manning is populair en wordt gerespecteerd in de evangelische wereld. Hij was een op de voorgrond geplaatste spreker in de zomer van 2004 op de historische 70ste jaarlijkse Okaboji Lakes Bible and Missionary Conference in Iowa. Waarom? Waarom drukt en promoot Multnomah Press de leringen van Manning, dat een gemengd brouwsel is van oosters mysticisme, psychologie en new age? Waarom geeft een christelijke uitgeverij *Wild at Heart* uit? Waarom drukken en verkopen andere uitgevers gelijkaardige boeken? En wat kunnen we met dit soort materiaal, dat overal verkrijgbaar en geaccepteerd is, bovendien verwachten van lokale pastors en mannen in de kerkbanken?

Waarom zien oprechte evangelicals, die er prat op gaan bijbelgericht te zijn, niet in hoe onbijbels deze boeken in feite zijn?

Christelijke mannen en vrouwen bezitten nochtans een heldere en gezaghebbende standaard, een maatstaf als gids en bewaker over leringen en levens:

"De hele Schrift is door God ingegeven en is nuttig om te onderwijzen, te weerleggen, te verbeteren en op te voeden in de rechtvaardigheid, opdat de mens die God dient volmaakt moge zijn, tot elk goed werk volkomen toegerust" - 2 Timotheüs 3:16-17.

2. HERDEFINITIE VAN BIJBELSE CATEGORIEËN

Als men christelijke ideeën importeert die **niet** consistent zijn met de Bijbel, dan volgt daaruit dat men bijbelse ideeën moet **aanpassen en veranderen**. Dat is wat Eldredge doet op vele plaatsen. Om zijn zaak te ondersteunen vindt Eldredge het nodig het karakter van God, het karakter van Christus, de Zondeval, het Evangelie, en de twee naturen van de gelovigen te herdefiniëren.

a. HET KARAKTER VAN GOD

"In de openingspagina's van zijn boek portretteert Eldredge God als iemand die van wildheid houdt. Eldredge argumenteert dat de onstuimigheid van bepaalde dieren (orka, elandstier, witte haai) en de ongetemde natuur in bepaalde delen van de schepping (de wouden 's nachts, het Great Barrier Reef) de **onstuimigheid** en ongetemde natuur van God weerspiegelen (p.29). Eldredge beweert dat de wildernis van Gods schepping Gods manier is om ons te laten weten dat Hij eerder avontuur, gevaar, risico en het verrassingselement verkiest (p.30)".⁶

De woestheid van de natuur weerspiegelt echter veeleer de Zondeval, na de schepping, dan het eeuwige karakter van God. Bovendien bezit de bijbelse leer van de eeuwige toestand geen element van woestheid:

"En de wolf zal met het lam verkeren, en de luipaard bij de geitenbok neerliggen; en het kalf, en de jonge leeuw, en het mestvee te zamen, en een klein jongske zal ze drijven" - Jesaja 11:6.

Het geweld en het lijden in de natuur van na de Zondeval, zal voor altijd ophouden. Hoe zouden we dan kunnen zeggen dat wildheid deel uitmaakt van Gods wezenlijke natuur?

“Wat Eldredge beweert over God reduceert de Heer van hemel en aarde tot ‘de wilde man daarboven’”.⁷

Eldredges kijk op en omschrijvingen van God als een avontuurlijke risiconemer kan emotioneel sensationeel zijn, maar het is geen bijbelse kijk. Een risico suggereert een mogelijk falen. Dit komt zo dicht bij de leer van Open Theïsme⁴ dat zo’n betreuwenswaardige plaats heeft ingenomen in menig evangelisch gedachteleven vandaag. Maar als God een risiconemer is, dan is geloof in zo’n god evenzo een risico. Dank God dat Hij soeverein is, dat Hij altijd handelt in overeenstemming met Zijn Woord, en dat het reddende geloof in Christus niet riskant is!

“Deze hoop hebben wij als een anker van de ziel, dat vast en onwrikbaar is ... Het geloof nu is een vaste grond van de dingen die men hoopt, en een bewijs van de zaken die men niet ziet. Hierdoor hebben de ouden een goed getuigenis gekregen” - Hebreëen 6:19; 11:1-2.

b. HET KARAKTER VAN CHRISTUS

Rut Etheridge:

“Eldredge vat in wezen zijn visie op Christus samen op pagina 203 [*Wild at Heart*] door Hem onstuimig, wild en romantisch tot in de kern, te noemen. ... Eldredge ... vergelijkt Christus’ onstuimigheid met die van filmhelden zoals William Wallace in *Braveheart*. ... Is Christus wild? Vermits Christus alle dingen absoluut onder controle heeft (Markus 4:39-41), slaat de term ‘wild’ helemaal niet op Hem. Als we bovendien de kernmerkende persoonlijkheid van Christus en Zijn Messiaanse rol onderzoeken, zien we geen wildheid maar zuivere en complete onderwerping. Jezus zei en deed enkel wat de Vader van Hem wenste (Johannes 8:28, 29; Filippenzen 2:7, 8), en Hij leefde in complete onderwerping aan de Wet (Mattheüs 5:17-18). ... Zeker, Christus vaarde uit tegen de hypocrisie van de Farizeeën en dreef de geldwisselaars uit de Tempel, maar zijn deze dingen indicatief voor wildheid ... óf zelfbeheerste, gepassioneerde onderwerping aan de Vader? Hoe kan de echte verpersoonlijking van deemoed, nederigheid en absolute kracht als ‘wild’ beschouwd worden?”⁸

Onze Heer Jezus Christus zei:

“Neem Mijn juk op u, en leer van Mij dat Ik zachtmoedig ben en nederig van hart; en u zult rust vinden voor uw ziel” - Mattheüs 11:29.

c. DE ZONDEVAL EN HET EVANGELIE

Eldredge schuift de traditionele leer van de Zondeval - dat de zondige rebellie van de mens tegen Gods gezag de dood voortbracht - aan de kant. Want volgens Eldredge komt de Zondeval neer op een diepe verwonding in iemands geest. Zijn versie van de Zondeval weerklinkt in zijn steeds terugkerend thema van verwonding door iemands vader. Eldredge neemt aan dat alle mannen op een of andere manier verwond werden door hun vaders - in zijn geval kwamen die wonden voort van zijn alcoholieke vader. Alhoewel deze “vader-verwonding” kennelijk niet iemands eigen fout is, moet die toch genezen worden. Het dus, volgens Eldredge, niet verwonderlijk dat het Christus’ doel en missie is om ons te genezen van iets wat niet onze eigen schuld is. Maar dit verdraait het doel van Jezus’ dood. Jezus Christus kwam om Zijn volk te redden van de zonde en van de zonden waaraan ieder persoonlijk schuldig is.

“Maar Hij is om onze overtredingen verwond, om onze ongerechtigheden is Hij verbrijzeld ...” - Jesaja 53:5.

Volgens Eldredge komt Christus de veronderstelde ware mannelijkheid van de man herstellen - om hun goede, ware en wilde harten te redden van de overdreven Milquetoast⁵ binnenin hen. Eldredge haalt het bloed weg uit de ware en geopenbaarde betekenis van de Verzoening, zodat hij deze “verzoening” kan toepassen naar zijn eigen behoeften, naar analogie met de neo-paganistische auteurs

⁴ Open Theïsme: God kan niet alle gebeurtenissen van tevoren weten; God weet niet van tevoren wat de mens zal doen; God kan zijn plannen altijd veranderen; ...

⁵ Caspar Milquetoast was een komisch karakter van Harold Webster, ontstaan in 1924, voor zijn strip *The Timid Soul*. Hieruit ontstond de term “milquetoast” wat “zwak en ineffectief” betekent. (Wiki).

waar hij naar refereert. De man, geschapen naar Gods beeld (*imago dei*), werd volgens Eldredge gemaakt om wild en vrij te zijn; de Zondeval betekent dan dat de man gedomesticeerd en getemd werd. Dit getemde 'ik' (self) is wat Eldredge het 'valse ik' noemt. Dit "valse ik is een façade, een uitgewerkt vijgenblad, een briljante vermomming"⁹ die mannen tot onechte poseurs maakt. Voor Eldredge is het bijbelse concept van 'het vlees' slechts een pose, niet uw 'echte ik'. Het geheim van mannelijkheid is het 'valse ik' af te werpen en de wilde en vrije identiteit te herstellen die een beeld is, een kopie van Gods wilde en onstuimige natuur.

"Hij [Eldredge] ontwikkelt een theologie van niet 'de duivel zette me aan tot dit en dat' maar 'mijn poseur / mijn meisjesachtige man / mijn valse ik zette me aan tot dit en dat'. ... Maar in het kader van de psychologie-doorweekte, popcultuur-ge vulde, theologisch-oppervlakkige onrijpheid van de meeste evangelicals, lijkt het wat vreemd mannen eraan te herinneren dat zij eigenlijk niet echt zo slecht zijn. Heeft de uitgeverij dan geen theoloog of medewerker om op dit soort van gepruts te controleren? (Wel ... dit is dezelfde uitgeverij die ons Gwen Shamblin and Benny Hinn bezorgde, en die ons blijft bedotten met dwaze ideeën zoals die over de Drie-eenheid".¹⁰

Voor Eldredge betekent het kruis niet de verzoening voor de zonden van de wereld, maar de bevrijding van mensen van hun valse eigen ik.

d. DE TWEE NATUREN

"Mr. Eldredge zegt: 'Uw echte ik staat aan Gods kant, tegenover uw valse ik'. Deze vreemde psycho-praat vermoedt duidelijk een neo-Jungiaanse, Blyaanse kijk op het 'ik' [self] en leidt ertoe dat Eldredge zich verwart met wat de klassieke theologie onze twee naturen noemt".¹¹

Eldredge leert nooit dat we het vlees in de dood moeten stellen (hoe is dit in harmonie met zelfzuchtige, wilde mensen!), tegengesteld aan de bijbelse leer en de praktijk van hen die de Schrift als gezaghebbend beschouwen. Eldredge zou beter het advies van Petrus in zijn wild hart opnemen:

"Omgord daarom de lendenen van uw verstand, wees nuchter en hoop volkomen op de genade die naar u toegebracht wordt bij de openbaring van Jezus Christus. Word als gehoorzame kinderen niet gelijkvormig aan de begeerten die er vroeger in uw onwetendheid waren" - Petrus 1:13-14.

Tenslotte, samen met een overdreven steunen op illustraties uit films, beschouwt *Wild at Heart* mannen alsof zij allen hetzelfde temperament en dezelfde interesses hebben, namelijk die van de auteur. Eldredge verabsolueert zijn eigen wilde-natuur-ervaringen alsof die normatief zouden zijn voor Gods beeld in de man. Mannen die geen genot vinden in jagen en strijden (of films over deze dingen) kunnen echte helden zijn die nobele en respectabele levens leiden; sommigen van hen sterven zelfs een nobele martelaarsdood.

Rut Etheridge merkt op:

"Wij leven in een tijd waarin oprechtheid hoger gewaardeerd wordt dan waarheid ... Ongetwijfeld hebben velen hun voordeel gedaan met *Wild at Heart*, maar tegen welke prijs? Uzelf geheel inlaten, zelfs maar gedeeltelijk, met de kernprincipes van dit boek betekent het verlaten van cruciale aspecten van bijbels Christendom ten voordele van een ziekelijk mannelijke zelfrealisatie. Een werk kan niet beoordeeld worden op zijn oppervlakkige voordelen; tenslotte barsten vele culten van de 'gelukkige gezinnen' en 'vervulde levens', maar zij zijn geworteld in valse leer, en zo bedriegen zij degenen die naar hen opkijken voor hulp.

Wij moeten doorheen de schijn van bijbelse integriteit kijken van een werk of beweging, om haar echte waarde te determineren, en *Wild at Heart* [of *De ongetemde man*] mankeert bijbelse integriteit. ... Aan dezen die deze kritiek aanzien als onnodig en nadelig vraag ik: kan iets werkelijk dienstig zijn als het niet gebaseerd is op en geleid door Gods waarheid? ... Een andere, nog fundamenteelere vraag moet gesteld worden: als iets niet waar is volgens de Schrift, willen wij dan als christenen daarmee iets te maken hebben, ongeacht hoever wij daarmee denken af te dwalen? Indien de prijs van ons geluk de overtreding inhoudt van Gods Woord, en wij willen die prijs betalen, dan hebben wij ons niet geopenbaard als aanbidders van God maar van onszelf. ...

Ik hoop, als aanbidders van de Ene die de weg, de waarheid en het leven is, dat wij de waarheid aanhangen ongeacht wat er rondom ons gebeurt, en dat wij door zo te doen onze liefde bewijzen voor onze Redder en Zijn Woord. En als wij toch maar eens de tijd zouden nemen om Zijn woord echt te leren kennen, zullen we ... de ware hulp en het herstel vinden die we nodig hebben. Mannen zullen leren hoe echte mannen te zijn, vrouwen hoe echte vrouwen te zijn, en wij zullen werken naar het doel dat verder reikt dan ons eigen persoonlijke gevoel van vervulling. ... Wij zullen dan werken naar het doel dat elke echte christen aspireert: de verheerlijking van onze grote God en Redder, Jezus Christus".¹²

In onze kerkelijke cultuur is er ongetwijfeld een ongezonde trend van vervrouwelijking, en christelijke mannen moeten nodig **christelijke mannen** worden. Dat gezegd zijnde is het voor christelijke mannen aangewezen dit NIET te willen bereiken door zich te keren tot niet-christelijke of onchristelijke seculiere bronnen, maar tot de studie van de Schrift om een helder begrip te krijgen van wat het betekent een christelijke man te zijn, gisteren, vandaag en in te toekomst.

“En dit bid ik, dat uw liefde nog steeds overvloediger wordt in kennis en alle fijngevoeligheid, om te kunnen onderscheiden wat wezenlijk is, opdat u oprecht bent en zonder aanstoot te geven tot de dag van Christus, vervuld met vruchten van gerechtigheid, die door Jezus Christus zijn tot heerlijkheid en lof van God” - Filippenzen 1:9-11.

Eindnoten

- 1 Douglas LeBlanc, “Wildheart” *Christianity Today*, Vol. 48, No. 8, August 2004, p. 34. (B22) *Wild at Heart*, p. 12.
- 2 Don Veinot and Ron Henzel, *Midwest Christian Outreach, Inc. Journal* “Wildly Unbiblical” Vol. 9, No. 2, Summer 2003, p.6.
- 3 Ibid.
- 4a John Caddock, “The New Monk of Mystic Protestantism”, *Spiritual Counterfeits Journal*, Spring 1998.
- 4 Veinot & Henzel, p. 7
- 5 Jackie Alnor, “*Multnomah Press: Covering up for False Teacher Brennan Manning*” p.2
<http://cultlink.com/sentinel/multnomah.htm>
- 6 Rut Etheridge III, “God in Man’s Image, A Critique of John Eldredge’s *Wild at Heart*” p.1
<http://www.churchofthegoodshepherd.info/WAHcritique.htm>
- 7 Etheridge, p.3
- 8 Etheridge, p. 6.
- 9, 10 Byron Borger, “John Eldredge’s Wild Heart: A Critique,” p. 5of9 Coalition for Christian Outreach
<http://www.ccojubilee.org>
- 11 Borger, p.8of 9
- 12 Etheridge, p. 9.